

Fokgazdálkodás

Készítette: Omodi Enikő Ágnes

A DIASOR MEGÉRTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES FOGALMAK:

1., **Folyóhát:** a folyók két oldalánhordalékuk szétterítésével keletkezett “fal”, ami néhány meter maga, és akár több száz meter széles is lehet

2., **Fok:** A folyót kísérő hátaikon keletkezett kiszakadások. A fok tehát az a rés, szűkület, nyílás, bevágás ami megnyitja az utat a víz előtt, az ártér szélesebb és alacsonyabb részei felé

3., **Árterület:** Nagyobb szabad terület egy patak- vagy folyópart mentén, ami magas vízszint esetén víz alá kerül.

4., **Mezoklíma:** néhány négyzetkilométerre kiterjedő terület feletti elkülönülő éghajlat

MIÉRT VOLT SZÜKSÉG A FOKGAZDÁLKODÁSRA?

Régen, még a Tisza szabályozása előtt (leginkább a középkorban) sokkal nagyobb volt a folyók árterülete: sokszorosa annak, ami ma van.

- Árvízvédelemre volt szükség
- A folyók vizeit sokféleképpen tudták volna hasznosítani, ám így, hogy folyamatosan kiömlött a medréből, nem nagy hasznát látták.

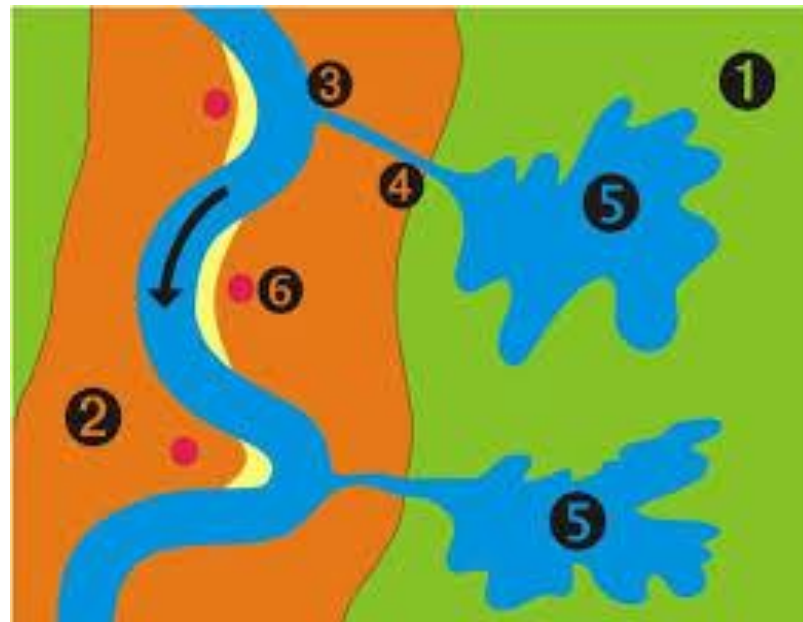
Kitalálták a **fokgazdálkodást**, ami minden problémájukra megoldást nyújtott.

A FOKGAZDÁLKODÁS ELVE:

Ún. Fokokat hoztak létre a folyókból, amelyekkel átvezették az anyamederből az árteri mederbe a folyóvizet. Apadáskor “alulról felfelé” haladva táplálta az ártri mederből a víz a folyót, áradáskor pedig ismét visszaáramlott a víz.

- 1: ártér
- 2: folyóhát
- 3: fok
- 4: ér
- 5: ártéri medrek
- 6: települések

FOKGAZDÁLKODÁS JÓ HATÁSAI:

- Vízenergiát vízmalmok hasznosították
- Nádkitermelés szempontjából is előnyös volt
- Halászat hasznosította
- Fakitermelés szempontjából is hasznos volt
- Vályogvetés
- A helyi vízközlekedésen is segített
- Ármentesítés
- Megnövekedett az árterek vízkészlete
- Kedvező hatás a mezoklímára, ami segített a szárazföldi éghajlat szélsőségein
- Az ártér hasznosítható lesz: pl halászat

Habár ma már az az Alföld, amelyet pókhálószerűen szőttek be a folyók már feledésbe merült - mégis jó tudni valamit az oszrágunk egykor meghatározó gazdálkodási formájáról: a fokgazdálkodásról. Sajnos ezt élőben már nem láthatjuk, mégis érdekes, és jó tudni, hogy milyen is lehetett az Alföld pl. a középkorban.

Forrásaim:

- 8.-os mozaik földrajz tk.
- <http://www.terra.hu/cian/fok.html>
- <https://hirmagazin.sulinet.hu/hu/pedagogia/fokgazdalkodas-az-arviz-elleni-vedekezes-a-regi-idokban>

Köszönöm a figyelmet!

